

HOE OMGAAN MET DISCRIMINERENDE UITSPRAKEN?

Haatdragende boodschappen of boodschappen die aanzetten tot geweld worden het best begrensd. Dat wil niet zeggen dat elke discriminerende uitspraak ook meteen haatdragend is of aanzet tot geweld. Hoe ga je dan om met die uitspraken?

VRAAG DOOR EN TOON OPRECHTE INTERESSE

Reageer altijd want zwijgen is in dit geval toestemmen. Vraag door en stel geïnteresseerde **wat-vragen** zoals bijvoorbeeld: “Wat bedoel je hiermee?”. Zo krijgt de leerling het gevoel serieus genomen te worden en gehoord te worden. Deze respectvolle manier van omgaan met discriminerende vragen verhindert dat leerlingen in de verdediging gaan en als tegenreactie nog harder gaan vastklampen aan hun mening. Ga het gesprek aan **zonder** meteen een **oordeel** te vellen, maar neem ook niet meteen genoeg met het eerste antwoord dat je krijgt. Vraag om uitleg en toon eventuele tegenstrijdigheden aan.

NEEM HET NIET PERSOONLIJK

Zet even jouw persoonlijke mening opzij en houd de discussie vooral **onder de groep leerlingen**. Probeer de hele groep leerlingen te betrekken in het gesprek en **explooreer de verschillende meningen** in de groep. Tracht het gesprek te faciliteren door kritische vragen te stellen en trek niet te snel conclusies in het debat.

ACHTERHAAL DE VERBORGEN BOODSCHAP

Een discriminerende uitspraak bestaat vaak uit twee lagen: de **discriminerende boventoon** en een **bezorgde ondertoon** (de verborgen boodschap). Die bezorgdheid gaat vaak gepaard met **emotie**. Tracht dus te achterhalen met welke emoties en bezorgdheden de uitspraak gepaard gaat. Erken ook de bezorgdheid die erachter schuilt zodat men zich begrepen voelt en open staat om in dialoog te gaan over vooroordelen of veralgemeningen.

BEPERK RATIONELE ARGUMENTEN

Wanneer je rationele argumenten gebruikt om een discriminerende boodschap te ondergraven, loop je het risico dat er een discussie ontstaat die enkel over ‘feiten’ gaat. **Emoties en persoonlijke ervaringen** spelen vaak een grotere rol en verdienen dus ook de nodige aandacht. Door te focussen op de verborgen boodschap, op emoties en persoonlijke ervaringen vermijd je terecht te komen in een welles-nietes discussie die vaak erg polariserend werkt.

VERANDERING VRAAGT TIJD

Eén gesprek is waarschijnlijk niet voldoende om meningen en attitudes te veranderen. Toch kan een open en respectvol gesprek een **zaadje** planten dat later nog kan ontkiemen. Het kan soms ook zinvol zijn om de leerling in kwestie uit te nodigen voor een **persoonlijk gesprek** waarin je samen op zoek gaat naar de ondertoon, begrip toont en spreekt over vooroordelen en veralgemeningen.

EMOTIES UITEN

Zonder jezelf te verliezen in je emoties, kan je wel aangeven wat de uitspraak met je doet. Bijvoorbeeld: “Het raakt me wel wat je nu zegt”, of “Hier schrik ik wel van”. Zorg ervoor dat je steeds **ik-boodschappen** gebruikt als je je emoties uit.

GA VERALGEMENINGEN TEGEN

Nuanceer de discriminerende uitspraak en stel kritische vragen: “Is dat altijd zo?”, “Geldt dat voor iedereen?”, “Is dat werkelijk zo?”.